

захворюванням, пов'язаним з утратою слуху і роботою з токсичними матеріалами та речовинами);

- урахування демографічних змін; урахування гендерного чинника під час оцінки ризиків, проведення превентивних заходів і компенсаційних виплат.

Для досягнення поставлених цілей здійснюють гармонізацію стандартів у сфері охорони праці в державах – членах ЄС. Активно цей процес розпочався з кінця 1980-х років, що збіглося із завершальним етапом створення єдиного економічного і правового простору ЄС. У цей час були ухвалені директиви, що стосуються засобів індивідуального захисту працівників, знаків безпеки на робочому місці, максимальної маси вантажу, який дозволяється переносити вручну, і т. ін.

У 1989 року було ухвалено основний документ у сфері охорони праці – рамкову Директиву 89/391/ЄЕС «Про впровадження заходів щодо поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників під час роботи». Директива містить загальні принципи, що стосуються запобігання виробничим ризикам, поліпшення стану гігієни та безпеки праці, виключення чинників ризику і нещасних випадків, інформування, консультацій, пропорційної участі відповідно до національного законодавства або практики, навчання працівників тощо. Рамкова директива передбачає право працівників не виконувати роботи у разі серйозної небезпеки, можливості нещасного випадку або захворювання.

Таким чином в Євросоюзі безпеці праці та охороні здоров'я працівників приділяється належна увага, що є прикладом для нашої країни.

Чепеляк К.В.

курсант

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

*Науковий керівник – старший викладач
кафедри кримінального процесу
кандидат юридичних наук*

Гаркуша А. Г.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ОКРЕМИЙ АСПЕКТ

Визначальною ланкою правосуддя є доказування, що забезпечується розвинутою теорією доказів. Серед процесуальних джерел доказів виділяють висновок експерта, що є однією з найбільш поширених форм використання

спеціальних знань у кримінальному судочинстві. Висновок експерта, як правило, будується на основі проведення судової експертизи, що являє собою складну та багатогранну діяльність, яка здійснюється в державних спеціалізованих установах відповідними судовими експертами.

Актуальність даної теми зумовлена введенням в дію нових правил проведення судових експертиз в кримінальному процесі, які сприяли у подальшому внесенню проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо надання слідчим та прокурорам права самостійного призначення окремих слідчих дій в ситуаціях, коли такі дії не зачіпають права та свободи інших осіб» № 8273 [1].

Необхідністю внесення такого проекту стала зайва бюрократизація у призначенні судових експертиз щодо окремої категорії справ. Тобто в деяких випадках звернення з клопотанням до слідчого судді носить формальний характер, який не лише затягує процес, а й призводить до зайвої бюрократизації. З огляду на це, дана проблема викликала неабиякий інтерес з боку як теоретиків так і практиків, адже будь-яке нововведення має бути проаналізоване з огляду наслідків його впровадження, при цьому не є виключенням новий процесуальний порядок призначення судових експертиз, що потребує доопрацювання, з точки зору зазначених зауважень. Це все і зумовлює актуальність даної тематики.

Загальнотеоретичні аспекти призначення та проведення судових експертиз завжди були предметом постійної уваги з боку вчених-процесуалістів, зокрема: Амеліна А.С., Антонюк П.Є., Волошин О.Г., Калужна О.М., Кравчук О.В., Косякова О. В. ,Пиріг І. В. , Тимошок І.М., Ходанович В. О., Циганюк Ю.В., Чугай В.К.

Результати аналізу спеціальної літератури з цього питання, дозволяють дійти висновку, що проблеми, які виникають при призначенні та проведенні судових експертиз залишаються не вирішеними.

Варто почати з того, що окрема інституція правосуддя- судово-експертна діяльність, включає в себе велике законодавче підґрунтя, до якого нещодавно приєднався Закон України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017 № 2147-VIII [1].

Зокрема, даним законом були внесені зміни до Закону України «Про судову експертизу» від 01 січня 2019 р.:№ 4038-ХІІ, що торкнулися таких концептуальних аспектів як: поняття судової експертизи (кореспондує ст.1 цього Закону), повноваження суб'єктів судово-експертної діяльності (ст.ст. 7, 9, 10 цього Закону), підстави проведення судової експертизи (ст. 71) [2].

Зважаючи на законодавчі новели, беручи до уваги внесені зміни під судовою експертизою запропоновано розуміти «дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів,

явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду».

Незаперечним є той факт, що серед вчених існує полеміка щодо процесуального визначення судової експертизи. Одні вчені, здебільшого криміналісти, відносять судову експертизу до слідчих (розшукових) дій. Таку позицію підтримують такі правники як: Аверьянова Т.В., Глібко В.М., Дудніков А.Л., Салтевський М.В., та інші.

В свою чергу, існує група вчених, які вважають неправильним віднесення судової експертизи до слідчих (розшукових) дій. Так, автори підручника з кримінального процесу за редакцією Ю.М. Грошевого та В.М. Хотенця зазначають, що «призначення і проведення експертизи здійснюється як комплекс процесуальних і організаційних дій. Слідчою (розшуковою) дією у спеціальному юридичному значенні цього терміна є тільки отримання зразків для експертного дослідження (ст. 245 КПК)» [3, с. 245].

Автор підтримує думку Пирого І.В., який відносить призначення судової експертизи до самостійної слідчої дії, яка складається з відповідних етапів та має свою тактику.

Отже, зважаючи на вищевикладене, варто зазначити, що на даному етапі розвитку кримінального процесуального законодавства, проведення судової експертизи відіграє важливе теоретичне та практичне значення при вирішенні питань, що стоять перед відповідним кримінальним провадженням. В умовах сучасного змагального кримінального судочинства, інститут судової експертизи відіграє важливе практичне значення.

---

1. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2147-19>

2. Про судову експертизу: Закон України редакція від 01 січня 2019 р.: № 4038-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> (дата звернення: 20.05.2019).

3. Грошев Ю. М., Хотенець В. М. Кримінальний процес України: підручник. Харків, 2002. 480 с.: URL http://ukr-pravo.at.ua/index/ugolovnyj_process_uchebnik/0-26.